Rok II Czwartek, dnia 16 maja 1929. Nr. 52.

Egzemplarz pojedyńczy 20 gr. Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Głos Ziemi Żywieckiej

Wychodzi trzy razy w tygodniu.

Niezależne Pismo Narodowe.

»Kto Ojczyźnie służy, sam sobie służy.« (Ks. P. Skarga.)

Redakcja czynna od 9-13. — Rękopisów nie zwracamy. — Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada.

Administracja czynna od g. 9—13 i 15—18.
Przedpłata miesięczna . . . . . zł 2.50

PKO.181.190 Redakcja i Administracja: PKO.181.190
Żywiec
ul. hr. Komorowskich Nr. 60.

Sejm Śląski i autonomja.

W ostatnim artykule przedstawiliśmy walkę o autonomję śląską i niebezpieczeństwa, które się z obecnym stanem rzeczy łączą. Dla uzupełnienia rzeczy podajemy obecnie bliższe dane, odnoszące się do Sejmu śląskiego i jego działalności.

Województwo Śląskie, najmniejsze z Województw polskich, o obszarze 4.234 km kwadr. i o liczbie 1.125.000 ludności, obejmujące ziemie górnośląskie, przyznane Polsce po plebiscycie i trzech powstaniach decyzją Głównych Mocarstw Sprzymierzonych z dnia 20. X. 1921 r., i ziemie Śląska Cieszyńskiego, przyznane Polsce decyzją Rady Ambasadorów z dnia 28 lipca 1920 r., zajmuje wśród województw Rzeczypospolitej Polskiej wyjątkowe stanowisko. Ważne względy polityczne (plebiscyt) oraz faktyczna odrębność terenów śląskich, która się wyrobiła na polu gospodarczem i z powodu rozłączenia z Polską, trwającego przeszło 600 lat, sprawiły, że Sejm Ustawodawczy w Warszawie przed uchwaleniem Konstytucji z 17 marca 1921 r. przyznał Województwu Śląskiemu ustawą konstytucyjną z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającą statutu organiczny Województwa Śląskiego, oraz późniejszemi uzupełniającemi ustawami z dnia 8 marca, 30 lipca i 18 października 1921 r., tak szeroką i tak zabezpieczoną przed uszczupleniem autonomję i tak szeroki samorząd, że niektórzy polscy prawnicy, jak profesorowie Władysław Jaworski i Kumaniecki powiedzieli, że stosunek Województwa Śląskiego do Państwa jest stosunkiem unji realnej i że nie można powiedzieć, aby to wszystko było samorządem w właściwem tego słowa znaczeniu. Tym zapatrywaniom przeciwstawiają się słusznie b. prezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego dr. Dąbrowski i prof. dr. Komarnicki. Pierwszy powiada, że gdyby nie wyraźne stwierdzenia w art. 1., że Śląsk jest częścią składową państwa, to możnaby z uwagi na zakres działania sejmu śląskiego, na użytą terminologję »u s t a w a k o n s t y t u c y j n a«, oraz na przepis art. 44, nie dozwalający uszczuplać zakresu działania Sejmu bez jego zgody, posunąć się nawet do twierdzenia, iż Śląsk ma pewne znamiona państwowości. Państwo Polskie nie chciało jednak stwarzać ze Śląska państwa suwerennego lub nadawać mu znamion suwerenności, lecz jedynie **prowincję z daleko posuniętym samorządem.**

I prof. Komarnicki jest zdania, że »Rzeczpospolita jest państwem jednolitem pomimo wyjątkowego stanowiska prawno-państwowego Śląska, które nie jest wszakże unją, ani federacja, lecz tylko stanowiskiem kraju w znaczeniu politycznem, czyli prowincji, opartej na najdalej idącej decentralizacji.«

Ustawa konstytucyjna z 15 lipca 1920 r., zawierająca statut organiczny Województwa Śląskiego, zaprowadziła Sejm Śląski (art. 13). Pierwszy Sejm Śląski został wybrany zgodnie z przepisem statutu organicznego w głosowaniu powszechnem, bezpośredniem, równem, tajnem i stosunkowem w myśl Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 1922 r. w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego. Wybory odbyły się w trzech okręgach wyborczych śląskich dnia 24. IX. 1922 r. Na każde 25.000 mieszkańców przypada jeden poseł. Uprawnionych do głosowania było 528.492 osób, głosowało tylko 389.428 obywateli. W tem było głosów nieważnych 1.421.

Następujące partje otrzymały głosów i mandatów:
Pol. Partia Soc. (PPS) 65.473 głos., 8 mand.
Piast 8.138 głosów, 1 mandat,
Nar. Partja Rob. (NPR) 55.309 głosów, 7 mand.,
Socjaliści niemieccy 23.584 głosów, 2 mandaty,
Partja Niem. (D. Partei) 54.149 głosów, 7 mand.,
Niem. Partj. Katolicka 35.859 głosów, 5 mand.,
Blok Narodowy 129.719 głosów, 18 mandatów,
Różne partyjki 15.776 głosów, — mand. —
Razem 388.007 głosów — 48 mandatów ważnych.

Wybrano więc razem posłów 48.

Przystępując do omówienia działalności pierwszego Sejmu Śląskiego, musimy najprzód ustalić, jaki zakres ustawodawstwa przyznaje statut organiczny Sejmowi Śląskiemu. Wspomniano już na wstępie, że kompetencja Sejmu Śląskiego jest nader obszerna, samodzielna i zabezpieczona przed uszczuplaniem (art. 44). Określamy tę Konstytucję negatywnie i pozytywnie. Negatywnie: Zakres ustawodawstwa Sejmu Śląskiego nie obejmuje wcale legislatywy w dziedzinie spraw wojskowych i zagranicznych. Dalej są z kompetencji Sejmu Śląskiego wyłączone w części niektóre działy prawa cywilnego, karnego, handlowego, przemysłowego, jak i przepisy o postępowaniu sądowem, niektóre sprawy, dotyczące zdrowotności publicznej, komunikacyj kolejowych i wodnych. Ustawodawstwo zaś socjalne należy do kompetencji Sejmu Śląskiego tylko czasowo. Pozytywnie przedstawia się zakres ustawodawstwa Sejmu Śląskiego jak następuje:

Sejm Śląski ma autonomję w sprawach, wymienionych wyraźnie w art. od 4—19 i 39 statutu organicznego. Mianowicie należą do legislatywy pełnej lub częściowej Sejmu Śląskiego następujące sprawy:

1. język urzędowy, 2. ustrój władz i samorząd, 3. sprawy sanitarne, 4. organizacja sił policyjnych i żandarmerji, 5. policja budowlana, ogniowa i drogowa, 6. szkolnictwo, 7. sprawy kościelne z wyjątkiem konkordatów. 8. sprawy ubogich i zwalczanie żebractwa, 9. sprawy rolnicze, leśne i meljoracja, 10. sprawy wodne, 11 koleje i elektryczność, 12. lichwa, 13. zakłady użyteczności publicznej, roboty publiczne, dotowanie, 14. budżet, pożyczki, majątek wojewódzki, gwarancje, 15. sprawy skarbowo-podatkowe (art. 5), 16. przepisy cywilne i karne w sprawach, zastrzeżonych dla ustawodawstwa śląskiego (art. 6), 17. ubezpieczenie socjalne, 18. niektóre sprawy w dziedzinie przemysłu i handlu, 19. organizacja sądownictwa administracyjnego (art. 30, 39), 20. wprowadzenie waluty polskiej (art. 9).

W ramach powyżej wymienionych spraw zaznaczała się dotychczasowa działalność Sejmu Śląskiego w szerszym lub ciaśniejszym zakresie.

O działalności tej pisano już wiele i naogół krytycznie. Sejm nie pracował zbyt wydatnie, a przyczyną tego był skład jego osobisty. Jeśli chodzi o ocenę członków klubów polskich, to faktem jest, że za wyjątkiem dosłownie kilku z nich, ogół nie miał dostatecznego przygotowania do prac sejmowych.

Najważniejszego zadania i obowiązku Sejm Śląski nie spełnił dotąd. **Nie uchwalił na podstawie art. 14 Statutu Organicznego ustawy** o **wewnętrznym ustroju województwa śląskiego.**

Ustawa ta określi szczegółowo skład śląskiego Sejmu wojewódzkiego, ordynację wyborczą i prawo wyborcze do tego Sejmu, sposób uchwalenia i ogłaszania ustaw śląskich, ewentualnie zaprowadzenie referendum ludowego, prawo Sejmu do wykonywania kontroli nad działalnością Rady Wojewódzkiej, zwłaszcza zaś prawo Sejmu do zwracania się z interpelacjami do Wojewodów i do Rady Wojewódzkiej, prawo Sejmu do urządzania ankiet lub do delegowania specjalnych komisyj w obrębie ustawodawstwa śląskiego i administracji śląskiej, zaś trwanie mandatów wybieralnych członków Rady Wojewódzkiej, zakres działania i ustrój Sejmu śląskiego, Rady Wojewódzkiej i jej departamentów administracyjnych, śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i innych urządzeń śląskich.

Komisja legislatywna Sejmu Śląskiego odbyła coprawda w rządzie centralnym kilka posiedzeń w tej sprawie pod przewodnictwem prof. Kasznicy. Do rezultatów pozytywnych jednak nie doszło. Główna przyczyna zwlekania z tą ustawą tkwiła **w negatywnym stosunku wszystkich poprzednich rządów polskich.** Dotąd opracowano kilka projektów ustawy o wewnętrznym ustroju Województwa Śląskiego. Wada i nierealność tych projektów, mówi dr. Dąbrowski, leży w założeniu. Należy zatem przystąpić wprzód do opracowania samego statutu Organicznego w nowej szacie, która usunie wreszcie niejasności i zbędności, krzyżowanie się kompetencji i wzajemne stawianie się wobec faktów dokonanych w wypadkach tak częstych na Śląsku sytuacyj prawnych. Wojewoda Śląski zapowiedział na posiedzeniu plenarnem w dniu 22 lutego 1928 r. przeprowadzenie rewizji statutu Organicznego oraz wniesienie najszybsze nowego projektu ustawy o wewnętrznym ustroju Województwa śląskiego, **przyrzeczenia tego jednak nie spełnił**, a tymczasem nastąpiło rozwiązanie Sejmu i nielegalny stan obecny.

Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego.

W SPRAWIE URZĘDOWANIA MARSZAŁKA SEJMU ŚLĄSKIEGO

Sąd Najwyższy w Warszawie w dniu 27 kwietnia b. r. rozpoznawał decyzję wojewody śląskiego, zawieszającą uchwałę śląskiej Rady wojewódzkiej z dnia 27 lutego b. r., mocą której stwierdzono, że marszałek sejmu śląskiego i jego zastępcy urzędują aż do ukonstytuowania się nowego sejmu śląskiego.

Jak wiadomo, w dniu 13 lutego b. r. sejm śląski został rozwiązany. Sporną stała się kwestja, czy marszałek rozwiązanego sejmu i jego zastępcy urzędować mają dalej aż do chwili ukonstytuowania się nowego sejmu, czy też mandat ich wygasa.

Wojewoda śląski stanął na stanowisku, że mandat zarówno marszałka sejmu śląskiego, jak zastępców jego gaśnie z chwilą rozwiązania sejmu.

Innego zdania natomiast była Rada wojewódzka. Rada uchwaliła mianowicie na posiedzeniu swem pozostawienie marszałka i jego zastępców na urzędzie do chwili zwołania nowego sejmu.

Sąd Najwyższy w Warszawie poparł stanowisko wojewody śląskiego. W wywodach swych mianowicie stwierdził, że **źródłem praw marszałka i jego zastępców jest wybór sejmu, a podstawą do tego ich mandat poselski. Jeżeli ten mandat gaśnie, równocześnie gaśnie też urząd marszałka i jego zastępców.**

Według regulaminu sejmu śląskiego funkcje marszałka oraz jego zastępców ograniczają

się wyłącznie do kierowania obradami sejmu i do wykonywania władzy policyjnej na terytorjum sejmu. Funkcje te zatem nie mogą istnieć w czasie, gdy nie istnieje sejm.

W Warszawie marszałek sejmu urzęduje także i po rozwiązaniu sejmu, jednak okoliczność ta nie daje zupełnie podstawy do stosowania tego przepisu do województwa śląskiego, albowiem statut śląski opiera się na osobnej ustawie konstytucyjnej, określającej zresztą odmienne funkcje marszałka sejmowego od marszałka sejmowego w Warszawie. O stosowaniu jakiejkolwiek analogji w danym wypadku nie może być mowy.

nie ma pozytywnego znaczenia politycznego, a jest li tylko dawaniem wyrazu odruchowemu oburzeniu lub podrażnionym uczuciom. Bylibyśmy zabawni, bojkotując literaturę i sztukę niemiecką lub dorobek pracy myśli niemieckiej, szkodzilibyśmy w ten sposób tylko sobie. Musimy natomiast pamiętać o tem, że jest rzeczą niemożliwą oparcie polityki naszej na ugodzie z Niemcami i z tego faktu wyciągnąć wszystkie konsekwencje.

Trzeba przedewszystkiem bronić przed wynarodowieniem Polaków, będących poddanymi niemieckimi i to przez planową i wszechstronną akcję. Trzeba bronić praw mniejszości narodowej polskiej w Niemczech, nietylko na terenie międzynarodowym, lecz także najskuteczniejszym sposobem, jaki mamy do rozporządzenia przez działanie odwetowe, to znaczy przez stosowanie do mniejszości niemieckiej w Polsce tej samej polityki, jaką Niemcy stosują do mniejszości polskiej w Niemczech. Jeśli np. nie mogą się odbywać przedstawienia teatralne polskie w Niemczech, to nie należy dopuścić do przedstawień niem. na G. Śląsku.

Dogmatem polityki polskiej musi się stać to, że największem niebezpieczeństwem dla bytu i rozwoju państwa polskiego są dążenia polityczne Niemiec współczesnych; do tego faktu musi być dostosowana cała polityka polska.

Ponieważ Niemcy dążą do zagarnięcia naszych dzielnic zachodnich, to Polska ma prawo i obowiązek zastosować wszystkie legalne i zgodne z jej zobowiązaniami międzynarodowemi środki, zmierzające do osłabienia żywiołu niemieckiego na Pomorzu, w Wielkopolsce i na G. Śląsku; w zakres tego wchodzą sprawy takie, jak zabezpieczenie pasa granicznego, optantów, likwidacji majątków niemieckich i t. p. Tu nie może być żadnych ustępstw, bo wszystko to wchodzi w zakres obrony całości naszego państwa.

Wreszcie na terenie polityki międzynarodowej stosunki naszej do innych państw, oraz plany nasze na dalszą metę muszą być regulowane i układane w ten sposób, by zawsze za punkt wyjścia brać grożące nam ze strony Niemiec niebezpieczeństwo.

Sprawa niemiecka jest sprawą naczelną w całej polityce polskiej. S. K.

Pomyślny rozwój kolonij czeskich na Wołyniu.

WRAŻENIA Z PODRÓŻY POSŁA GIRSY.

Poseł republiki Czeskosłowackiej w Warszawie, minister dr. Girsa, w rozmowie z korespondentem polskiej agencji telegraficznej dał wyraz wrażeniom z podróży, odbytej ostatnio do kolonij czeskich na Wołyniu. Dr. Girsa oświadczył, że obecny poziom gospodarczy tych kolonij jest wysoki, co przypisać należy tak pracowitości kolonistów, jak pomyślnym warunkom zewnętrznym. Ślady zniszczenia wojennego powoli ustępują dzięki wytężonej pracy ludności i wydatnej pomocy rządu polskiego w dziedzinie od budowy. Minister Girsa stwierdził pomyślny stan poziomu kultury narodowej w kolonjach czeskich, zaś stan kultury czeskiej w szkolnictwie i pracy społecznej zakwalifikował jako przerastający stan z przed wojny światowej. Szkolnictwo w kolonjach czeskich znajduje się jeszcze w początkach odbudowy, lecz rokuje nadzieje pomyślnego rozwoju i osiągnięcia normalnego poziomu. W dalszym ciągu dr. Girsa skonstatował z zadowoleniem dużę zrozumienie czynników rządowych dla potrzeb kulturalnych Czechów i Słowaków wołyńskich, którzy ze swej strony jako bezwarunkowo lojalni obywatele państwa polskiego pojmują wszystkie potrzeby ogólno-państwowe i obowiązki względem języka państwowego. Warunki dla dalszego rozwoju właściwości narodowych obywateli polskich narodowości czeskosłowackiej na Wołyniu dr. Girsa ocenił jako pomyślne.

Na 300 ministrów

JEDEN BEZ SKAZY.

Poznańska »Prawda«, ironizując ostatni list p. Piłsudskiego o złodziejach w rządzie i państwie jako domu publicznym, pisze:

»W Polsce jeden tylko człowiek na wyższem stanowisku będący, porządnie i uczciwie zdał swe urzędowanie, a człowiekiem tym był p. Marszałek Piłsudski, reszta zaś, to albo zabierała dokumenty o państwowem znaczeniu, albo chowała, albo też rozkradała. — Dla wyjaśnienia trzeba tu powiedzieć, że tylko samych ministrów, którzy odchodzili ze stanowiska, było w Polsce 300.«

Nam tylko dodać westchnienie, że biednym jesteśmy narodem. Na kilka set ministrów tylko on jeden jest uczciwy. I dlatego, że pełno w Polsce złodzieji, nawet nazwisk tych złodzieji podać nie może. Bo gotowi są zrobić »zamach« na Sulejówek..., którego nie było!

Może dlatego prasa sanacyjna nie ma do ostatniego listu nic do powiedzenia.

Ryż a sanacja.

ZAGADKA, DLACZEGO RYŻ DROŻEJE.

Niedawno ogłoszona została w Dzienniku Ustaw nowa taryfa celna na ryż wyłuszczony, wynosząca 40 zł za 100 kg, zamiast dotychczasowej stawki zł 10.40.

Powoduje to, że ten tak ważny dla szerokich warstw środek spożywczy staje się nie do nabycia. Jaki był w tem cel?

W »Robotniku« pisze na ten temat jeden z fachowców, nadmieniając, że kupiectwo przeciwstawiło się podwyżce:

»Ostatnia podwyżka celna została usankcjonowaną dzięki energicznym staraniom krajowych łuszczarń i jak wtajemniczeni twierdzą, usilnym zabiegom jednego z posłów BB (!), będącego członkiem zarządu jednej z łuszczarń krajowych, bez badania (!) opinji miarodajnych sfer kupiectwa, wśród których podwyżka celna wywołała rozgoryczenie i to zupełnie słuszne.«

Pan poseł z BB. będzie grzmiał na »złajdaczanie partyjnictwa« i robi na swej »moralnej sanacji« znakomite interesy przy ubożeniu warstw pracujących. Tak sanatorze; sanuj się »moralnie«!

Generał — szczury — myszy.

CZERWONY GENERAŁ NA NOWYM FRONCIE.

Twórca »czerwonej kawalerji« S. Budiennyj, nie może w czasach pokojowych poświęcać się wyłącznie swej specjalności, gdyż — jak wiadomo — w zawodzie wojskowym panuje podczas pokoju dość znaczne bezrobocie. Dlatego generał Budiennyj sprawom wojskowym poświęca obecnie tylko część swej działalności publicznej, a poza tem pracuje w »rolnictwie«. Jak już z depesz wiadomo, mianowany on został niedawno członkiem kolegjum w komisarjacie rolnictwa, a mianowicie otrzymał nominację na prezesa »sekcji dla walki ze szkodnikami w gospodarstwie wiejskiem«. W ten sposób czerwony generał kawalerji rozpocznie już w dniach najbliższych wojnę na nowym froncie.

Przed objęciem urzędowania w charakterze prezesa »komisji przeciwszkodnikowej«, generał Budiennyj przyjął dziennikarzy moskiewskich, których poinformował o doniosłości zadań, przed jakiemi został na skutek swej najnowszej nominacji postawiony. Oświadczył on, między innemi, że do kategorji szkodników w gospodarstwie wiejskiem zaliczyć należy przedewszystkiem szczurów i myszy, jako też rozmaite choroby roślin, wyrządzające rok rocznie olbrzymie straty w rolnictwie i drzewostanie. W miesiącu bieżącym zorganizowaną zostanie w całej Rosji z inicjatywy »generała-prezesa« Budiennego specjalny »tydzień walki ze szkodnikami w gospodarstwie wiejskiem i leśnem«, w czasie którego prowadzona będzie wśród ludności szeroka akcja propagandowa, której celem będzie zapoznanie rolników z rozmaitemi sposobami zwalczania wszelkiego rodzaju szkodników w rolnictwie.

Po gwałcie opolskim.

Oburzenie, jakie się ujawniło w Polsce z powodu wypadków opolskich, jest zrozumiałe i usprawiedliwione. Było też rzeczą potrzebną danie temu oburzeniu wyrazu w manifestacjach publicznych. O wiele jednak rzeczą ważniejszą, niż wypadki opolskie, jest wystąpienie dra Schachta w Paryżu, a o wiele rzeczą potrzebniejszą, niż manifestacje jest wyciągnięcie wniosków politycznych zarówno z oświadczeń dra Schachta, jak i z wypadków opolskich. Manifestacje uczuć i pragnień szerokich sfer społeczeństwa polskiego powinny być pobudką dla rządu polskiego do prowadzenia odpowiadającej nietylko tym uczuciom, lecz i interesom Polski, polityki, świadomej, konsekwentnej i obliczonej na długą metę.

Mimo, że nas tu uważają za skrajnych szowinistów, jesteśmy przeciwni wszystkiemu, co

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— **Goście rumuńscy.** W ub. piątek bawili w Cieszynie oficerowie rumuńskiej Straży pogranicznej, studjując organizację straży tej w Polsce.

— **Kolonje dziecięce Polskiego Czerwonego Krzyża na Okrąg Śląski.** Zarząd Okręgowy Czerwonego Krzyża wysłał w czasie od 27-go grudnia 1927 do 11 stycznia 1928 r. 3146 dzieci, mianowicie 1403 chłopców i 1743 dziewcząt w wieku od 5 do 14 lat do kolonij leczniczych i odpoczynkowych.

Pomiędzy dziećmi było katolików 2972, ewangelików 111, żydów 58. W pięciu wypadkach wyznania nie stwierdzono, Polaków 2763, Niemców 365, nie stwierdzono narodowości w 27-miu wypadkach, uczniów szkół powszechnych 2617, szkół średnich 430, nie należących do szkoły 49 dzieci, w 50 wypadkach szkoły nie stwierdzono, dzieci ze stanu robotniczego 1940, sierot i półsierot 566, dzieci urzędników 266, dzieci rzemieślników i drobnych kupców 340, w 34 wypadkach stosunków rodzinnych nie stwierdzono.

Z powyższej ilości dzieci przypadło na Katowice miasto 969 dzieci, na Katowice wieś 527 dzieci, na Królewską Hutę 102 dzieci, na powiat świętochłowicki 476 dzieci, na miasto Rybnik 77 dzieci, na powiat rybnicki 16 dzieci, na miasto Tarnowskie Góry 93 dzieci, na powiat tarnogórski 29 dzieci, na miasto Pszczyna 69 dzieci, na powiat pszczyński 70 dzieci, na miasto Mysłowice 206 dzieci, na miasto Lubliniec 15 dzieci, na miasto i powiat Bielski 221 dzieci, na miasto Cieszyn 55 dzieci, na miasto Sosnowiec 5 dzieci, na miasto Skoczów 10 dzieci, na miasto Warszawa 1 dziecko, z Śląska Opolskiego przyjęto 31 dzieci polskich, z Czechosłowacji 20 dzieci polskich. Dzieci były podzielone na 44 kolonje, z których leczniczych było 31, a odpoczynkowych 13. Kolonie lecznicze, przeznaczone dla dzieci skrofulicznych, umieszczone były: w Gdyni (158 dzieci), w Inowrocławiu (128 dzieci), w Jastrzębiu-Zdroju (950 dzieci), w Darkowie (34 dzieci), w Rymanowie (62 dzieci), w Rabce (1432 dzieci). Kolonje odpoczynkowe zorganizowano: w Rokicinie (12 dzieci), w Pielgrzymowicach (169 dzieci), w Cygańskim Lesie (53 dzieci), w Kamienicy (50 dzieci), w Ustroniu (58 dzieci), w Wapienicy (40 dzieci).

— **Lód sztuczny dla mieszkańców.** Przełożeństwo miasta Cieszyna podaje niniejszem do wiadomości, że Zarząd Rzeźni miejskiej oddaje z początkiem bież. tygodnia lód sztuczny

dla mieszkańców. Cena 1 słupka ca kg 11 z dostawą — 1 zł. Przy większym odbiorze odpowiednia zniżka. Zgłoszenia na dostawę lodu przyjmuje Zarząd Rzeźni codziennie (tel. Nr. 13).

— **Z Twa Teatru Polskiego w Cieszynie.** Donosi się, że w niedzielę, 19 maja w teatrze w Cieszynie wystąpi z całym zespołem Zula Pogorzelska, najlepsza kabarecistka warszawska. — W piątek, 24. b. m. opera katowicka odegra Zygmunta Augusta, a we czwartek, 30 b. m. po poł. odbędzie się przedstawienie dla dzieci Benedykta Hertza i Ninki Wilińskiej, którzy już ub. roku dali doskonałe przedstawienie dla dzieci.

Pobór wojskowy rocznika 1908 w powiecie cieszyńskim odbędzie się według następującego planu: Cieszyn, Dom Narodowy, I. piętro: dnia 23. maja b. r. dla gminy Cieszyn, odroczeni w roku 1928, t. j. kategorja B; dnia 24 maja Cieszyn, rocznik 1908 od litery A—K; dnia 25 maja Cieszyn, rocznik 1908 od litery L—Z; dnia 27 maja: Brzezówka, Cisownica, Gumna, Hażlach, Kaczyce, Krasna, Bażanowice, Mnisztwo; dnia 28 maja: Dzięgielów, Goleszów, Marklowice Górne, Pogwizdów; dnia 29 maja: Bobrek, Leszna Górna, Zebrzydowice; dnia 31 maja: Kończyce Małe i Wielkie, Ogrodzona, Zamarski; dnia 1 czerwca: Pastwiska, Pruchna, Puńców. — Skoczów, hotel pod Białym Koniem, dnia 3 czerwca: Bładnice, Brenna, Godziszów, Górki Małe; dnia 4 czerwca: Dębowiec, Górki Wielkie, Harbutowice, Kiczyce, Kisielów, Kostkowice, Wilamowice; dn. 5 czerwca: Iskrzyczyn, Kowale, Łączka, Międzyświeć, Ochaby, Pierściec, Pogórz, Simoradz; dnia 6 czerwca: Skoczów, Wiślica. — Ustroń, hotel »Beskid«, dnia 7 czerwca: Hermanice, Kozakowice Dolne i Górne, Nierodzim, Lipowiec; dnia 8 czerwca: Ustroń. — Wisła, hotel »Piast«, dnia 10 czerwca: Wisła. — Istebna, gospoda p. Gazura, dnia 11 czerwca: Istebna, Jaworzynka, Koniaków.

— **Zamieszki nocne.** Na tle zamalowywania szyldów niemieckich przyszło w Cieszynie w nocy z wtorku na środę do awantur ulicznych między młodzieżą niemiecką a akademikami rolniczymi. »Straty« były po obu stronach. Policja była zmuszona przytem interwenjować. Z kilkoma Niemcami spisano protokoły policyjne.

— **Ciężka dola przemytników.** Posterunek Straży Granicznej w Skoczowie przytrzymał Karola F.... z Chybia z towarem 10 kg jedwabiu. Przy przeprowadzeniu rewizji domowej znaleziono dalszych 10 kg jedwabiu pochodzenia zagranicznego. Okazało się, że jedwab ten skradziony został w nocy z pociągu towarowego na przestrzeni Zebrzydowice-Chybie. Złodzieje wdarli się do wagonu, siłą rozerwawszy poprzednio plomby celne. Towar ten szedł z Francji do Polski.

— **Pan poseł Śliwka pracuje...** W ub. czwartek odstawiła policja polska do granicy czeskiej niejakiego Józefa Turonia, słuchacza filozofji U. J., rodem z Końskiej, który skazany został przez sądy polskie na 15 miesięcy więzienia za działalność antypaństwową i wydalenie z Polski. Komuniści urządzili »ofierze« białego teroru owacyjne przyjęcie na granicy, przyczem p. poseł Śliwka skorzystał z okazji, by pchnąć soczystą mówkę agitacyjną, w której opluł wszystko co polskie i »burżuazyjne«.

— **Obchód święta narodowego w Mor. Ostrawie.** Wychodźtwo polskie na Morawach obchodziło bardzo uroczyście rocznicę Konstytucji 3-go Maja. Staraniem Konsulatu odbyło się dnia 3 maja nabożeństwo w kościele parafjalnym w Morawskiej Ostrawie, zaś w niedzielę, 5 maja Polski Związek Szkolny urządził pod protektoratem Konsula dra Ripy uroczystą akademję w Domu Polskim w Mor. Ostrawie. Urozmaicony program akademji, na który złożyły się popisy uczniów i uczennic polskiej szkoły wydziałowej w Mor. Ostrawie oraz występ chóru urzędników Konsulatu, spotkał się z gorącym aplauzem licznie zebranej publiczności. W akademji wziął udział cały personel Konsulatu zkonsulem dr. Ripą na czele, przedstawiciele władz czeskosłowackich, oraz delegaci instytucyj społecznych i kulturalnych z Moraw i Śląska.

— **Z działalności Stronnictwa Narodowego.** W dniu 5. b. m. zwołał Zarząd Powiatowy Stronnictwa Narodowego w Białej wielki wiec w Międzybrodziu bialskiem, na którym dwugodzinne przemówienie o obecnej sytuacji polityczno-gospodarczej wygłosił red. E. Zając z Bielska. Po obszernej dyskusji wyłoniono Zarząd Koła z zasłużonym Józefem Czulakiem na czele.

Chrońcie Wasze dzieci przed okularami. Dajcie im dla ich prac szkolnych dużo dobrego i jasnego światła!

— **Z ruchu »Młodych« Obozu Wielkiej Polski.** Na wielkiem zebraniu »Młodych« w Międzybrodziu b., które odbyło się w ubiegłą niedzielę, utworzono po referacie kier. Zajączka placówkę »Młodych«, której kierownictwo powierzono L. Kublinowi. Zebranie zagaił i wygłosił gorące przemówienie p. J. Czulak. Do placówki zgłosiło przystąpienie kilkudziesięciu przedstawicieli młodzieży.

— **Ważne orzeczenie Ministerstwa Pracy.** W Nr. 102 »Monitora Polskiego« ukazało się orzeczenie nadzwyczajnej Komisji rozjemczej, ustalające warunki pracy i płacy dozorców domowych m. Bielska. Z ukazaniem się tego orzeczenia znikła jedna z bolączek, trapiąca od wielu lat tak właścicieli domów, jak i dozorców domowych.

— **Wieczornica Sokoła** odbyła się w ub. sobotę w sali Bichterlego, przy licznym udziale druhów z żonami oraz wprowadzonych gości. Ochocza zabawa przeciągnęła się w niezwykle miłym nastroju do białego rana. Wieczornicy gospodarzem był druh prezes Minasowicz.

— **Kto zgubił torebkę damską?** W obrębie m. Białej została znaleziona torebka damska, która jest do odebrania w Magistracie.

— **Następstwa masakry opolskiej.** Dwukrotny jeszcze przyjazd katowickiej opery do teatru w Bielsku w bież. sezonie został odwołany z powodu bestjalskiego napadu hakatystów pruskich na zespół opery katowickiej w Opolu.

— **Zakończenie Święconych.** »Sezon« t. zw. »Święconych« skończył się. Odbyły się Święcone rozmaitych Towarzystw i zrzeszeń. Na szczególne wyróżnienie zasługują Święcone w Węgierskiej Górce, na którem podniośle przemówienie wygłosił starosta Galotzy oraz w Żywcu, na którem m. in. przemówiła p. rad. Gatska, które zostało owacyjnie przyjęte, jak również sympatycznego przyjęcia doznała recytacja wiersza najstarszego druha i założyciela miejscowego gniazda sokolego, p. Polonczyka.

— **Poświęcenie sztandarku** dla dzieci w Ochronce pod op. Św. Józefa w Leszczynach odbyło się w ubiegłą niedzielę przy licznym udziale miejscowych obywateli oraz zaproszonych obywateli. Miłą uroczystość zaszczycili swą obecnością WP. Starostwo Strzelbiccy z Białej. Przemówienia okolicznościowe wygłosili ks. kan. Sznajder z Białej i dyr. O. Czarnecki.

— **»Mamusia«.** W ubiegły wtorek wystąpił w Teatrze Polskim w Bielsku zespół teatru im. Słowackiego z Krakowa, wystawiając komedję L. Hirszfelda p. t. »Mamusia«. Współczesność sztuki oraz doskonała gra aktorów złożyły się na to, że sztuka została przyjęta ogólnym aplauzem.

— **Co ludzie gubią?** W obrębie miasta Bielska-Białej znaleziono: laskę, torebkę damską z małą gotówką, skórzany portfel z małą gotówką i na ulicy Blichowej w Bielsku znalazł również Siedlaczek z Aleksandrowic torebkę skórzaną, w której znajdowało się 15 zł i chusteczka do nosa. Wszystkie te rzeczy można odebrać w Dyrekcji Policji w Bielsku w godzinach urzędowych. Polzer Ludmiła zgubiła złotą bransoletkę, wartości 130 zł, Wildy Marta, zamieszkała w Białej na ulicy Sukienniczej 6, zgubiła na ulicy Żywieckiej w Białej złotą bransoletkę, wartości 60 zł. Rosułkowa Stefanja zgubiła porftel, w którym znajdowały się 52 zł. Felzenfelt Rozalja z Bielska zgubiła na ulicy Kazimierza Wielkiego 1 bransoletkę, wartości 150 zł.

— **Dyrekcja Państwowej szkoły handlowej w Białej** uprasza absolwentów(ki) 2-letniej i 3-letniej szkoły handlowej oraz Kursu handlowego dla dorosłych, którzy dotychczas nie podali Dyrekcji swego zajęcia obecnego, o jak najrychlejsze nadesłanie informacyj o sobie. Daty potrzebne są Dyrekcji dla statystyki.

— **Zanosi się na burzę.** W ubiegły piątek odbyła się w Bielsku pierwsza konferencja w Związku Przemysłowców z udziałem przedstawicieli Związków Robotniczych i dr. Wentzla i majora Watzki. Na konferencji dowiedzieli się sekretarze Związków o zamiarach przemysłowców w związku z wypowiedzeniem umowy.

Zamiary te, zdążające **do znacznej redukcji zarobków tkaczy i pogorszenia warunków pracy innych kategoryj robotniczych.** Termin następnych konferencyj nie został ustalony.

— **Ulga podatkowa.** Ministerstwo Skarbu odroczyło termin płatności pierwszej zaliczki kwartalnej państwowego podatku przemysłowego za rok 1929 do dnia 15. VI. b. r. z tem, że przewidziany w ustawie z dnia 31. VII. 1924 termin ulgowy nie będzie miał zestawienia.

— **Z życia Stronnictwa Narodowego.** Wojewódzki Zarząd Stronnictwa Narodowego w Katowicach powziął na ostatniem posiedzeniu uchwałę odnośnie do spowodowania akcji jak najśpieszniejszego zwołania Izb Ustawodawczych, w szczególności celem umożliwienia Senatowi, załatwienia sprawy zmiany ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego i stworzenia podstaw do rozpisania wyborów do tegoż Sejmu.

— **Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia w Bielsku** odbył posiedzenie w dniu 11. V. pod przewodnictwem starosty dr. Dudy, na którem przedłożono okres zasiłkowy do 17-tu tygodni oraz przyjęto do wiadomości sprawozdanie z działalności i załatwiono cały szereg spraw, związanych z działalnością Funduszu Bezrobocia na terenie powiatów Bielskiego i Cieszyńskiego.

— **Trojaczki.** W dniu 6. b. m. żona p. Józefa Stańca, zamieszkała w Soli, powiła trojaczki: dwóch chłopczyków i dziewczynkę. Dzieci i matka zdrowe.

— **Zebranie »Pracy Polskiej«.** W ubiegłą środę odbyło się w lokalu własnem w Żywcu zebranie robotników budowlanych. Wyczerpujący referat sprawozdawczy wygłosił sekr. Kojder. W dyskusji zabierało głos kilku z zebranych.

— **Z Okrajnika** w pow. żywieckim donoszą nam o zebraniu reorganizacyjnem tamtejszej Straży Pożarnej, które odbyło się w dniu 9. V. Sprawy organizacyjne referowali kier. Palik i naczelnik Michał Krajcarz. Do Zarządu Straży powołany został na prezesa inż. M. Kukla oraz Raczek Antoni, Raczek Stefan, Palik Józef, Okrzesik Tomasz, Magiera Józef i Kautyka Władysław.

Ty, on, ona,

osiągniecie szczęście kupując los w najszczęśliwszej kolekturze

W. KAFTAL i SKA

KATOWICE, ul. św. Jana 16.

Oddziały: Król.-Huta, ul. Wolności 26.
Bielsko, Wzgórze 21.

Ciągnienie 1-szej Klasy 19-tej Loterji Państwowej odbędzie się już 23 i 24 maja.

Główna wygrana: Główna wygrana:

Złotych 750.000 Złotych

Cena losów: cały zł 40, połówka zł 20, ćwiartka zł 10.

Zamów natychmiast! Zamów natychmiast!

W tem miejscu wyciąć i przesłać nam w kopercie

Do firmy W. KAFTAL i Ska, Katowice św. Jana 16. D. C.

Niniejszem zamawiam .... całych losów po zł 40, ... połówek po zł 20, ... ćwiartek po zł 10. Należytość złotych .... uiszczę natychmiast po otrzymaniu losów blankietem nadawczym P. K. O. 304.761 przez firmę załączonym.

Imię i nazwisko ....

Dokładny adres ....

Tyle pieniędzy w śmietniku!

Dziesiątki tysięcy złotych rocznie wędruje wskutek bezmyślności ludzkiej do śmietnika. Niezliczone skarbonki dla dzieci możnaby nimi napełnić. Niechże się Szanowna Pani zastanowi, ile takich próżnych opakowań, również opłaconych, Szanowna Pani sama wrzuciła do pieca. A co gorsze: towar opakowany, Szanowna Pani zwykle przepłaca, gdyż pod pięknem opakowaniem spodziewała się otrzymać towar „cenniejszy". Prosimy wziąć pod uwagę, że kupując słynne z dobroci, nieopakowane mydło „Kołłontay" znak ochronny „pralka" nie ma Pani żadnych odpadków dla śmietnika, zato więcej zaoszczędzonnych groszy dla skarbonki swego dziecka. Przytem — nawet najdroższy środek do prania nie zdoła nigdy wyprzedzić czystego, zawierającego glicerynę i aromatycznego mydła „Kołłontay".

Mydło KOŁŁONTAY

Zastępca na Śląsk Cieszyński, Białę i Żywiec:
E. Mandel, Cieszyn, ul. Niemiecka 22.
Złoty medal na Wystawie w Katowicach 1927.

UNIEWAŻNIAM zgubioną książeczkę wojskową, wystawioną przez P. K. U. Bielsko, na nazwisko Edward Lorens, ur. w roku 1885 w Wielkich Oczach, pow. Jaworów, obecnie zamieszkały w Kozach Nr. 466, pow. Biała.

Tysiące

chorych na katar żołądka, wzdęcie i kurcze, bóle, niestrawność, brak apetytu, ogólne osłabienie, odzyskało zdrowie, używając ziółka sławnego na cały świat dr. Dietla, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej. Adres: **Liszki, Apteka.**

Otwarcie ogrodu restauracyjnego i kręgielni

na Małym Jaworowym nastąpi w dniu 19. b. m. bez względu na pogodę.

Pierwszorzędna

Restauracja i Kawiarnia Flanka w Bielsku

Kuchnia obywatelska, wyśmienite obiady i kolacje. — Usługa rzetelna. — Codziennie koncert.

Czy jesteś już prenumeratorem

„Młodego Narodowca"

organu Młodych Obozu Wielkiej Polski?

Jeśli nie, to napisz niezwłocznie pod adresem: Bielsko, ul. Blichowa 40, a otrzymasz numer okazowy. — Premerata 1 zł 50 gr. kwartalnie.

Hromatka Antonina

dypl. akuszerka,
BIELSKO, PLAC ŚW. MIKOŁAJA 23.

Agenci

do sprzedaży narzędzi rolniczych za wysoką prowizją poszukiwani. — Zgłoszenia: Zakłady rolnicze, Lwów, skrytka pocztowa 174.

Fabryka Octu

Hr. Larisch-Mönnicha, Zebrzydowice

ma zawsze 10 proc. ocet spirytusowy znanej pierwszorzędnej jakości na składzie i sprzedaje go po cenach umiarkowanych.

Przedsiębiorstwo kamieniarskie
JÓZEF KOSOWSKI, Skoczów, Śląsk Polski.

Zaproszenie.

Przedsiębiorstwo kamieniarskie Józefa Kosowskiego w Skoczowie na Śląsku Cieszyńskim urządza na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w Grupie Budownictwa i Przemysłu Mineralnego — Wolne Pole — E 53, stoisko 30, wystawę wyrobów kamieniarskich, do oglądnięcia której uprzejmie zaprasza wszystkich P. T. inżynierów, budowniczych, miłośników budowy z kamieni naturalnych i zainteresowanych.

Wystawione są wyroby, pochodzące i obrobione w własnych kamieniołomach z kamienia dolomitowego, z kamieniołomu Jeleń, powiat Chrzanów, piaskowego z kamieniołomu Brenna, powiat Skoczów, oraz z szarogłazowego z kamieniołomu Skalica, powiat Cieszyn.

Firma wykonuje wszelkie prace, w zakres kamieniarstwa, wchodzące do celów budowlanych, brukowych oraz dostarcza kamieni nie obrobionych do celów rzeźbiarskich.

Między innemi pracami, Firma wykonała całkowitą fasadę Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, — Wały Zygmunta Starego, gdzie można przekonać się o jakości materjału i wykonaniu.

Polecając się łaskawym względom P. T. pozostaje

Z wysokiem poważaniem
Przedsiębiorstwo kamieniarskie Józefa Kosowskiego w Skoczowie.

Wydawca: »Śląsko-Małopolskie Tow. Wydawnicze« w Cieszynie. / Za Redakcję i Wydawn. odpowiada: red. Józef Biegański, Cieszyn. / Druk. »Dziedzictwa w Cieszynie.